

KONFLIKTY ETNICZNE

(2 0 1 2 / 2 0 1 3)

FORMA ZAJĘĆ

Wykład/Konwersatorium

WYKŁADOWCA

Prof. UKSW dr hab. Radosław Zenderowski

WYDZIAŁ

Wydział Nauk Historycznych i Społecznych UKSW – Instytut Politologii

STATUS ZAJĘĆ w PROGRAMIE STUDIÓW

Przedmiot w ramach studiów na kierunku: Bezpieczeństwo wewnętrzne
Zajęcia odbywają się w jednym semestrze w wymiarze 15 godzin.

PROBLEMATYKA ZAJĘĆ

I. Wokół pojęcia konfliktu etnicznego

1. Etniczność
2. Naród, narodowość, grupa etniczna, etnikum, grupa etnograficzna
3. Mniejszość narodowa, mniejszość etniczna
4. Nacjonalizm
5. Kwestia narodowa/etniczna

II. Konflikt etniczny i zbrodnie etniczne jako jego konsekwencja

1. Konflikt etniczny
  - 1.1. Czym jest konflikt etniczny?
  - 1.2. Okoliczności i przyczyny konfliktów etnicznych
  - 1.3. Rodzaje konfliktów etnicznych
2. Zbrodnie etniczne
  - 2.1. Pojęcie zbrodni etnicznej
  - 2.2. Rodzaje zbrodni etnicznej

III. Zapobieganie i rozwiązywanie konfliktów etnicznych

1. Trzy modele rozwiązania konfliktu etnicznego
2. Pierwsza i druga „generacja” polityki rozwiązywania konfliktów etnicznych
3. Segregacja czy komunikacja?

IV. Współczesne konflikty etniczne

1. Geografia i dynamika współczesnych konfliktów etnicznych
2. *Case study*
  - 2.1. Konflikt etniczny w Bośni i Hercegowinie
  - 2.2. Konflikt etniczny w Rwandzie
  - 2.3. Konflikt etniczny w Kosowie

CELE ZAJĘĆ

Zajęcia dydaktyczne pt. Konflikty etniczne mają dwa zasadnicze cele.

Pierwszym celem jest zapoznanie studentów z teoretycznymi zagadnieniami związanymi z problematyką konfliktów etnicznych. Studenci w wyniku przeprowadzonych zajęć powinni umieć odpowiedzieć na pytanie co jest istotą konfliktu etnicznego i czym konflikt etniczny odróżnia się od innych konfliktów społecznych. Powinni także wiedzieć, jakie czynniki powoduje powstawanie konfliktów etnicznych i jakiego rodzaju konflikty etniczne występują we współczesnym świecie. Zrozumieniu zagadnienia konfliktu etnicznego służyć ma także syntetycznie ujęta wiedza dotycząca takich pojęć jak: etniczność, naród, grupa etniczna, mniejszość narodowa, mniejszość etniczna, nacjonalizm czy kwestie etniczne i narodowe.

Drugim celem zajęć jest wykształcenie u studentów umiejętności analizowania konkretnych konfliktów etnicznych. Służyć temu będzie metoda *case study* odnosząca się do trzech wybranych konfliktów etnicznych (z Europy, Afryki i Azji). Studenci powinni umieć rozpoznać źródło poszczególnych konfliktów, odpowiedzieć na pytanie o jego rodzaj oraz konsekwencje.

METODY NAUCZANIA

Zajęcia obejmują część teoretyczną (wykłady I-III) oraz część „praktyczną” związaną z zastosowaniem metody *case study*. W obydwu przypadkach przewiduje się zarówno klasyczną formę wykładu, jak i prezentacje multimedialne oraz filmy ilustrujące konkretne przypadki. Wykładom towarzyszyć może dyskusja na temat wybranych zagadnień.

Schemat zajęć typu *case study*:

1. Referat przygotowany w grupie pięciu osób (każda realizuje osobny punkt)
2. Film ilustrujący dany konflikt etniczny
3. Dyskusja na bazie referatu, obejrzanego filmu i przeczytanych lektur

Uwaga: część zajęć dydaktycznych odbywać się będzie za pośrednictwem platformy internetowej (*e-learning*). Klucz dostępu prześlą w trakcie zajęć.

LITERATURA PRZEDMIOTU

1. Anderson B., *Wspólnoty wyobrażone. Rozważania o źródłach i rozprzestrzenianiu się nacjonalizmu*, Kraków 1997.
2. Babiński G., *Etniczność*, w: A. Kojder i in. (red.), *Encyklopedia Socjologii*, t. 1: A-J, Warszawa 1998, s. 191-195.
3. Barth F., *Grupy i granice etniczne: społeczna organizacja różnic kulturowych*, w: M. Kempny, E. Nowicka (red.), *Badanie kultury. Elementy teorii antropologicznej – kontynuacje*, Warszawa 2004, s. 348-377.
4. Billig M., *Banalny nacjonalizm*, Kraków 2008.
5. Budyta-Budzyńska M., *Socjologia narodu i konfliktów etnicznych*, Warszawa 2010.
6. Burszta W.J., *Etnonacjonalizm. Nauka w poszukiwaniu sensu wydarzeń*, "Sprawy Narodowościowe. Seria nowa" 1994 z. 2, s. 31-42.
7. Jasińska-Kania A., *Trzy podejścia do źródeł konfliktów etnicznych i narodowych*, w: A. Jasińska-Kania (red.), *Trudne sąsiedztwa: z socjologii konfliktów narodowościowych*, Warszawa 2001, s. 15-26.
8. Kabzińska-Stwarz I., Szykiewicz S. (red.), *Konflikty etniczne. Źródła, typy, sposoby rozstrzygnięcia*, Warszawa 1996.
9. Kłoskowska A., *Tożsamość i identyfikacja narodowa w perspektywie historycznej i psychologicznej*, „Kultura i Społeczeństwo” 1992 nr 1, s. 131-142.
10. Kłoskowska A., *Uniwersalne i narodowe tendencje w kulturze*, „Kultura i Społeczeństwo” 1990 nr 2, s. 3-24.
11. Krzyżaniak E., *Nacjonalizm i etniczność we współczesnym świecie*, „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa” 2000 z. 16-17, s. 209-215.
12. Kwaśniewski K., *Konflikt etniczny*, "Sprawy Narodowościowe. Seria nowa" 1994 nr 1, s. 39-54.
13. Kwaśniewski K., *Marginalność etniczna i narodowa*, "Sprawy narodowościowe. Seria nowa" 2000 z. 16-17, s. 7-28.
14. Kwaśniewski K., *Mniejszości narodowe a świadomość narodowa*, „Studia Socjologiczne” 1976 nr 2.
15. Nijakowski L.M., *Domeny symboliczne. Konflikty narodowe i etniczne w wymiarze symbolicznym*, Warszawa 2006.
16. Smith A.D., *Nacjonalizm. Teoria, ideologia, historia*, Warszawa 2007.
17. Tesař F., *Etnické konflikty*, Praha 2007.
18. Wolff S., *Ethnic Conflict. A Global Perspective*, New York 2006.
19. Żelazny W., *Etniczność. Ład - konflikt - sprawiedliwość*, Poznań 2006.

Strony internetowe:

http://www.notholt.net/fields_of_fire/
<http://www.hiik.de/de/konfliktbarometer/index.html>
<http://www.sipri.org/yearbook/2012>
<http://www.ecmi.de/>

Lektury i filmy na zajęcia

Konflikt etniczny w Bośni i Hercegowinie

Lektura

Tochman W., *Jakbyś kamień jadła*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2008, s. 30-44.
Suljagić E., *Pocztówki z grobu*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2007, s. 78-82.
Drakulić S., *Oni nie skrzywdziliby nawet muchy. Zbrodniarze wojenni przed trybunałem w Hadze*, Wyd. W.A.B., Warszawa 2006, s. 123-137.

Film

Srebrenica. Zabij ich wszystkich (Srebrenica tuez les tous), Francja 2005, reż. Morad At-Habbouche, 51 min.

Konflikt etniczny w Rwandzie

Lektura

Stanisławska O., *Wstęp*, w: J. Hatzfeld, *Strategia antylop*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2009, s. 5-20.
Hatzfeld J., *Nagość życia. Opowieści z bagien Rwandy*, Wydawnictwo Czarne, Wołowiec 2011, s. 111-118.

Film

Hotel Ruanda, RPA – USA - Wielka Brytania – Włochy 2004, reż. Terry George, 121 min.

Konflikt etniczny w Kosowie

Lektura

Waldenberg M., *Albańsko-serbski konflikt etniczny w Kosowie. Zarys dziejów*, „Sprawy Narodowościowe. Seria Nowa” 2001 z. 18, s. 7-32.

Film

Skradzione Kosowo (Uloupené Kosovo), Rep. Czeska 2008, reż. Václav Dvořák, 57 min.
<http://www.youtube.com/watch?v=Vzw8T1ZU4tU>

Uwaga: powyższe teksty zostały umieszczone oraz w skrzynce pocztowej: konfliktyetniczne@gmail.com, hasło: konfliktyetniczne2013, tytuł wiadomości: lektury na zajęcia

Schemat prezentacji

Czas trwania: 20 minut. Poszczególne punkty realizowane są przez jedną osobę z grupy.

- Przyczyny i okoliczności konfliktu, rodzaj konfliktu
- Strony konfliktu – krótka charakterystyka
- Przebieg konfliktu (fazy i metody walki) oraz liczba ofiar
- Stanowisko społeczności międzynarodowej (kluczowych państw i organizacji międzynarodowych) wobec konfliktu
- Próby rozwiązania konfliktu

FORMA I WARUNKI ZALICZENIA

Egzamin ustny.

KONSULTACJE

Poniedziałki (wybrane) i piątki. Dokładne godziny i miejsce dyżuru proszę sprawdzić na stronie internetowej www.politologia.uksw.edu.pl

Korespondencję można przysyłać lub zostawić w Sekretariacie Instytutu Politologii, **ul. Wóycickiego 1/3 bud. 23 PL 01-938 Warszawa** ewentualnie przesłać na adres prywatny: ul. Limanowskiego 3 m. 6, PL 43-400 Cieszyn.

Telefon prywatny: **600 43.11.70** (na sms-y nie odpowiadam)

E-mail: radoslaw.zenderowski@gmail.com. Pozostałe informacje na stronie: www.zenderowski.republika.pl

NINIEJSZY SYLABUS ZNAJDUJE SIĘ NA STRONIE INTERNETOWEJ www.zenderowski.republika.pl

® **Radosław Zenderowski**

Niniejszy sylabus stanowi przedmiot prawa autorskiego
i podlega ochronie prawnej